

w sprawie powtórnej oceny programowej kierunku ekonomia prowadzonego na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) oraz § 17 ust. 10 pkt 4 Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. z późn. zm. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią II zespołu nauk społecznych prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: ekonomia i finanse, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o zarządzaniu i jakości, raportem zespołu oceniającego z oceny realizacji zaleceń oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie powtórnej oceny programowej kierunku ekonomia prowadzonego na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, wydaje ocenę:

pozytywną

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwałą nr 385/2020 Prezydium PKA z dnia 2 lipca 2020 r. wydało pozytywną ocenę wyżej wymienionego kierunku studiów ze skróconym okresem jej obowiązywania i przedstawiło zalecenia w zakresie kryteriów:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się,
2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się,
3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie,

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Zgodnie z programem studiów uzyskiwane na tym kierunku efekty uczenia się, zawierają dyscypliny, dla których wskazano kilkuprocentowe udziały efektów uczenia się. Są to dyscypliny wspomagające, których wskazanie w uchwale jest zbędne. W tym kontekście korekta procentowego udziału dyscyplin, do których zgodnie z programem studiów przypisano efekty uczenia się polegać będzie na wyeliminowaniu dyscyplin wspomagających, do których przyporządkowano kierunek.
2. Kierunkowe efekty uczenia się odpowiadają bardziej profilowi ogólnoakademickiemu niż praktycznemu, ponieważ zdecydowanie przeważają efekty związane z wiedzą teoretyczną, a nie umiejętnościami praktycznymi, czy kompetencjami społecznymi. Jednocześnie niektóre sformułowania użyte w opisie efektów uczenia się nie odpowiadają poziomowi studiów pierwszego stopnia. Należy, zatem zwiększyć udział efektów w zakresie kompetencji i umiejętności praktycznych z uszczupleniem efektów w zakresie wiedzy oraz dokonać korekty sformułowań użytych w opisie efektów uczenia się. Mając powyższe na uwadze korekta efektów uczenia się będzie polegała na ich dostosowaniu do profilu praktycznego i do poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

3. Kierunkowe efekty uczenia się są na tyle ogólnie sformułowane, że trudno je ocenić w kontekście aktualnego stanu wiedzy czy praktyki, ale również trudno jest ocenić, czy jest możliwa ich realizacja w praktyce. Konieczne jest ujęcie efektów uczenia się w taki sposób, aby każdy efekt był możliwy do zweryfikowania, iż został osiągnięty. Dokonanie modyfikacji opisu zakładanych efektów uczenia się musi skutkować dalszymi działaniami dotyczącymi dostosowania treści programowych, form zajęć, metod kształcenia, sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się, a nawet warunków kadrowych, czy infrastrukturalnych, wsparcia studentów. Korekta efektów uczenia się wywiera wpływ na cały program studiów i warunki jego realizacji.

W wyniku powtórnego postępowania oceniającego zidentyfikowano następujące działania dokonane przez Uniwersytet:

1. Uniwersytet skorygował procentowy udział dyscyplin poprzez wyeliminowanie dyscyplin wspomagających. Zgodnie ze stanem faktycznym na 15 czerwca 2021 r. (dzień odbywania wizytacji) od roku akademickiego 2021/2022 kierunek został przyporządkowany w 100% do dyscypliny ekonomia i finanse.
2. Uczelnia zmieniła proporcję efektów uczenia się. Zmniejszyła efekty w zakresie wiedzy, zwiększyła w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych.
Obecna proporcja efektów uczenia się:
 - Efekty uczenia się w zakresie wiedzy – 30%
 - Efekty uczenia się w zakresie umiejętności - 37%
 - Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych - 33%
3. Uczelnia zmieniła sformułowania kierunkowych efektów uczenia się w celu dostosowania do profilu praktycznego i do poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Uczelnia dostosowała do zmienionych kierunkowych efektów uczenia się:
 - treści programowe,
 - formy zajęć,
 - metody kształcenia,
 - sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się,
 - warunki kadrowe,
 - warunki infrastrukturalne
 - rodzaje wsparcia studentów.

Zmiany objęły wszystkie istotne obszary związane z realizacją programu studiów. Charakter zmian był w szczególności ukierunkowany na podniesienie praktyczności programu studiów.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za zrealizowane.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. W przypadku niektórych przedmiotów występuje niezgodność z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie wiodącej, do której kierunek jest przyporządkowany. Analiza sylabusów wykazała, że w szeregu przypadków na zajęciach wykorzystywane są pozycje literaturowe wydane kilkadziesiąt lub kilkanaście lat temu, które nie odzwierciedlają aktualnego stanu wiedzy. Konieczna jest korekta części sylabusów w zakresie literatury, aby była adekwatna do aktualnego stanu wiedzy.
2. Analiza programu studiów wskazała, że liczba punktów ECTS, która uzyskiwana jest w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów nie spełnia wymagań formalnych. Konieczna jest korekta liczby punktów ECTS objętych programem studiów w ramach tzw. godzin kontaktowych.

3. Wymiar 480 godzin, które zostały przyporządkowane praktykom 6-miesięcznym oraz odpowiadająca im liczba punktów ECTS (16) nie pozwala na osiągnięcie wszystkich przewidzianych na profilu praktycznym efektów uczenia się w zakresie umiejętności. Zaleca się, zatem dokonanie korekty liczby godzin praktyk i odpowiadających im punktów.
4. Analiza sylabusów poszczególnych przedmiotów wskazała, iż zbyt mało jest metod takich jak projekty czy gry symulacyjne prowadzonych w warunkach zbliżonych do rzeczywistych. Zaleca się zwiększenie liczby zajęć o charakterze warsztatowym i projektowym kształtujących umiejętności właściwe dla praktycznego profilu studiów.
5. Studenci uczestniczą w zajęciach seminarium dyplomowego, w ramach którego realizują studia literaturowe oraz badania empiryczne. W ramach tego seminarium nie są kształtowane umiejętności obróbki i analizy danych statystycznych przy użyciu metod statystyczno-ekonometrycznych, co związane jest z brakiem odpowiedniego przygotowania praktycznego na zajęciach ze *statystyki* oraz *ekonometrii*, które mają charakter zbyt teoretyczny i nie uczą posługiwania się odpowiednim oprogramowaniem. Konieczna jest korekta programu seminariów, tak, aby były stosowane między innymi: analizy przypadków z wykorzystaniem danych statystycznych przy użyciu metod statystyczno-ekonometrycznych, a także wprowadzenie wymogu korzystania ze źródeł obcojęzycznych.

W wyniku powtórnego postępowania oceniającego zidentyfikowano następujące działania dokonane przez Uniwersytet:

1. Sylabusy zostały skorygowane m. in.: poprzez aktualizację treści programowych oraz pozycji literaturowych, zarówno w zakresie literatury podstawowej, jak i uzupełniającej. W efekcie, odzwierciedlają aktualny stan wiedzy.
2. Analiza programu studiów wskazała, że liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów spełnia wymagania określone w art. 63 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce tj. przekracza 50% punktów ECTS, przy czym w cyklu kształcenia 2020/2021 jest to 50,7%, a w cyklu kształcenia 2021/2022 już 51,7%.
3. Od roku akademickiego 2020/2021 dokonano korekty liczby godzin praktyk (z 480 h do 720 h i docelowo do 960 h) oraz przyporządkowanych im punktów ECTS (z 16 do 30 i docelowo do 36) tak, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich przewidzianych na profilu praktycznym efektów uczenia się w zakresie umiejętności.
4. Jednostka wskazała zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne. Zajęcia te stanowią 112 punktów ECTS spośród 180. Proporcja ta wskazuje na spełnienie wymogów określonych w par. 3 ust 5 wskazujących, że na profilu praktycznym zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne winny przekraczać 50% liczby punktów ECTS (stanowi bowiem 62%).
W treści sylabusów zajęć wskazanych jako kształtujących umiejętności praktyczne zawarte są metody, które odnoszą się do kształtowania oraz weryfikowania umiejętności praktycznych.
5. Uczelnia zmodyfikowała regulamin dyplomowania, uwzględniając w nich konieczność stosowania metod statystyczno-ekonometrycznych oraz zaleciła wykorzystanie literatury obcojęzycznej.
Uniwersytet skorygował program seminariów oraz zobligował promotorów do stosowania, zgodnie z procedurą dyplomowania metod statystyczno-ekonometrycznych oraz literatury obcojęzycznej.
Uczelnia przeprowadziła cykl warsztatów pt. „Praktyczny kurs dotyczący zastosowania narzędzi statystyczno-ekonometrycznych do analizy danych”.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za zrealizowane.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Korekta metod weryfikacji i oceny osiągniętych przez studentów efektów uczenia się, w taki sposób, aby zapewniały właściwą weryfikację oraz ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Przykładowo prace testowe nie weryfikują w wystarczającym stopniu osiągnięcia efektów z zakresu praktycznych umiejętności. Zasadne jest zidentyfikowanie nieprawidłowości występujących przy ocenie prac etapowych, które negatywnie wpływają na możliwości weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się. Konieczne jest usunięcie nieprawidłowości występujących przy ocenie prac etapowych.
2. Korekta tematyki prac dyplomowych do zakresu kształcenia, zakładanych efektów uczenia się, poziomu i profilu studiów,
3. Zweryfikowanie zasad przygotowywania prac dyplomowych, tak, aby zostały wyeliminowane błędy w tych pracach takie jak: brak zdefiniowania celu pracy i metod badawczych, brak wystarczającego odniesienia do prac naukowych, niewystarczająca liczba pozycji literatury krajowej i obcojęzycznej, zmarginalizowanie części empirycznej, czy błędy formalne i stylistyczne.

W wyniku powtórnego postępowania oceniającego zidentyfikowano następujące działania dokonane przez Uniwersytet:

1. Uniwersytet zalecił wykładowcom zwiększenie liczby praktycznych metod weryfikacji efektów uczenia się.
Przegląd prac etapowych dokonany przez zespół oceniający PKA potwierdza skuteczność wprowadzonych zmian. Metody weryfikacji prac etapowych udostępnionych przez Uczelnię obejmowały wszystkie efekty uczenia się w przypadku zajęć laboratoryjnych. W przypadku zajęć wykładowych w jednym przypadku weryfikacja była oparta na teście umożliwiającym weryfikację efektów uczenia się w zakresie wiedzy, w drugim przypadku na kolokwium pisemnym umożliwiającym weryfikację efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności.
Wg nowego regulaminu dyplomowania recenzje piszą profesory, obowiązkowo musi być aspekt praktyczny, muszą być wykorzystywane metody statystyczne i ekonometryczne.
2. Uczelnia wprowadziła dwustopniową weryfikację tematów prac dyplomowych, przez:
(1) zaopiniowanie tematu przez samodzielnego pracownika naukowego Katedry Ekonomii,
(2) zatwierdzanie tematu przez Radę Kierunku Ekonomii. Wprowadzono nowy regulamin prac dyplomowych.
Przegląd zatwierdzonych tytułów prac do obrony w roku akademickim 2020/2021 wskazuje, iż można uznać, że prace są osadzone w dyscyplinie ekonomia i finanse, do której docelowo ma być przyporządkowany kierunek.
3. Uniwersytet zweryfikował przygotowanie prac dyplomowych w celu wyeliminowania wskazanych w zaleceniu błędów.

Przegląd prac dyplomowych dokonany przez zespół oceniający PKA potwierdza skuteczność wprowadzonych zmian. Udostępnione przez Uczelnię prace dyplomowe nie zawierały istotnych błędów dotyczących:

- braku zdefiniowania celu pracy,
- braku zdefiniowania metod badawczych,

**Uchwała nr 1025 /2021
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 21 października 2021 r.**

- braku wystarczającego odniesienia do prac naukowych,
- niewystarczającej liczby pozycji literatury krajowej i obcojęzycznej,
- zmarginalizowania części empirycznej,
- błędów formalnych i stylistycznych

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za zrealizowane.

Mając na uwadze zrealizowanie wszystkich zaleceń, spełnione zostały przesłanki do wydania oceny pozytywnej, określone w § 20 ust. 5 pkt 1 Statutu PKA.

§ 3

Następna ocena programowa na kierunku ekonomia w uczelni wymienionej w § 1 powinna nastąpić w roku akademickim 2025/2026.

§ 4

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 5

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z up. Przewodniczącego

Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu 27.10.2021 r.

Maria Próchnicka

